

 THEOLOGIE
PASTORAAL

BISDOM BRUGGE
INSTITUUT VOOR THEOLOGIE EN PASTORAAL

INFOBROCHURE MET PROGRAMMA 2022-2023

Basisopleiding en modules voor:
parochieassistenten, diakens, pastoraal werkenden,
godgewijden, medewerkers in de Kerk en geïnteresseerden.

THEOLOGIE PASTORAAL

werkt samen met:

Verantwoordelijke uitgever: ITP Brugge

© Foto's: Eveline De Smet, Philippe Hallein en Michiel Van Mulders

Redactie: Eveline De Smet en Philippe Hallein

Ontwerp en Opmaak: Eveline De Smet

INHOUD

Kennismaking	5
Voor wie?	6
Attest en getuigschrift	7
Cyclus Theologische Vorming	8
Cyclus Pastorale Vorming	15
Opleiding Zorgpastoraat	16
Bibliotheek	18
Praktische info	19

KENNISMAKING

Het **Instituut voor Theologie en Pastoraal** op het Grootseminarie Ten Duinen is de plaats waar je theologische en pastorale vorming kunt volgen in het bisdom Brugge.

Met de basisopleiding en modules aan dit Instituut wensen we mensen in te leiden in het geloof, hun pastorale vaardigheden te verruimen en hen kennis te laten maken met de Bijbelse traditie, de theologie en de Kerk. We willen mensen mondig maken op geloofsvlak en dit in dialoog met andere levensbeschouwingen en de gesecculariseerde maatschappij. In 2022-2023 staat het **C-jaar** van de driejarige cyclus op het programma.

In samenwerking met de Dienst Zorgpastoraat in het bisdom Brugge bieden we de **opleiding zorgpastoraat** aan.

Vrije studenten welkom!

Alle modules in de Theologische Vorming en de modules zorgpastoraat staan open voor geïnteresseerden. Een vooropleiding is niet vereist. Wil je graag je geloof verdiepen of ben je als vrijwilliger in de pastoraal op zoek naar vorming, dan kan je één of meerdere modules volgen en in contact komen met mensen die dezelfde interesse willen voeden door vorming.

VOOR WIE?

Het Instituut voor Theologie en Pastoraal richt zich tot drie groepen:

Je volgt de basisopleiding als CCV-medewerker, parochieassistent, diaken of pastoraal werkende in de diensten zorgpastoraat of diaconie.

Aan het Instituut voor Theologie en Pastoraal volg je in principe alle modules in de Cyclus Theologische Vorming (CTV) en de Cyclus Pastorale Vorming (CPV). Wie de modules CTV volgt in het kader van basisopleiding legt examens af van iedere module die wordt gevolgd.

Je volgt modules als godgewijde of medewerker in de Kerk (decaanaal assistent of secretaris, medewerker IJD of diocesane diensten).

Je volgt in samenspraak met de eigen diocesane verantwoordelijke de modules theologische of pastorale vorming die nodig zijn als basisopleiding. Wie de modules CTV volgt in het kader van basisopleiding legt in principe examens af van iedere module die gevolgd wordt en dit in afspraak met de eigen diocesane verantwoordelijke.

Zoek je verdieping en bredere kennis van je geloof?

*Welkom bij het
Instituut voor
Theologie en
Pastoraal*

www.itpbrugge.be

Je volgt modules als geïnteresseerde (vrije student).

Al wie geïnteresseerd is in het geloof, de kennis van het christelijk geloof en het eigen geloofsinzicht wil verbreden, kan één of meerdere modules volgen aan het Instituut voor Theologie en Pastoraal. Ook wie reeds als pastor werkzaam is, kan een module volgen in het kader van voortgezette vorming. Je kunt vrij modules kiezen uit de Cyclus Theologische Vorming of de modules zorgpastoraat. Volg je als geïnteresseerde een module dan kies je zelf of je examen aflegt of niet. De Cyclus Pastorale Vorming staat op dit moment niet open voor vrije studenten.

ATTEST EN GETUIGSCHRIFT

Wie een module volgt, ontvangt een attest van deelname, met het examenresultaat als men het examen van de module heeft afgelegd. Wie alle modules in een cyclus afwerkt en geslaagd is voor alle examens, ontvangt een getuigschrift. Er is het **Getuigschrift Theologische Vorming** en het **Getuigschrift Pastorale Vorming**. Wie de basisopleiding als pastoraal werkende in dienst zorgpastoraat bisdom Brugge afwerkt, ontvangt het **Getuigschrift Zorgpastoraat**.

CYCLUS THEOLOGISCHE VORMING (CTV)

Via een driejarige cyclus bieden we een basisvorming in theologie aan. De modules willen je laten kennismaken met de inhoud van het geloof, de Bijbels-christelijke traditie en de traditie van de Kerk.

Vanuit wetenschappelijke inzichten van theologie en exegese vergroot je je geloofskennis en ga je in dialoog met de vragen en gevoeligheden in de huidige tijd. Zo leer je mondig worden op geloofsvlak, wat je van dienst is in je pastoraal werk, in de dialoog met andere levensbeschouwingen of in de gesecculariseerde samenleving.

De Cyclus Theologische Vorming volgt een driejarige cyclus waarbij elk vak verdeeld wordt over verschillende modules. Indien je bepaalde modules in een ander instituut gevolgd hebt, kan je een vrijstelling bekomen via de directeur van het instituut.

De lessen gaan door op zaterdagvoormiddag van 8.45u. tot 12.30u. In totaal zijn er 23 lesdagen per jaar.

**THEOLOGIE
PASTORAAL
JAARKALENDER**

Een overzichtelijke **jaarkalender** is te vinden op de website www.itpbrugge.be

	Aantal uren	A-jaar 2023-2024	B-jaar 2024-2025	C-jaar 2022-2023
Geloofsleer	16	Vader	Zoon	Geest
Sacramenten en liturgie	16	Initiatiesacramenten	Liturgie	Sacramenten van roeping en genezing
Kerk	16	Kerkleer	Kerkgeschiedenis	Kerkelijk recht (8u.) Interreligieuze dialoog (8u.)
Oud Testament	10	Pentateuch en Historische boeken	Psalmen en Wijsheidsboeken	Profeten
Nieuw Testament	10	Paulus en Handelingen	Synoptici	Johannes en Apocalyps
Moraaltheologie	8	Bio-ethiek	Seksuele en familiale ethiek	Sociale leer van de Kerk
Spiritualiteit	8	Inleiding spiritualiteit	Grote spirituele figuren I	Grote spirituele figuren II
Pastoraaltheologie	8	Verkondiging en catechese	Liturgie	Diaconie

Docent

Hans Debel

Kostprijs
gratis voor wie
één of meerdere
modules volgt aan
het ITP.

€12
voor wie enkel
deze inleidende
module volgt.

“Zeven Bijbelse leessleutels” (Inleidende module Bijbelstudie)

Wie gewoon is de Bijbel spiritueel te lezen, ervaart de kritische benadering van de Bijbelwetenschap vaak als een verrassing. Deze korte module reikt enkele basisinzichten aan waarop de vervolgcursussen Oud en Nieuw Testament voortbouwen. We maken kennis met de eigenheid van de historisch-kritische methode en de verschillende literaire genres uit de Bijbel. We leren de Bijbelse teksten begrijpen als het resultaat van een complex wordingsproces waarin gelovigen iets van het mysterie dat zij ervaren hebben trachten uit te drukken. Van deelnemers wordt verwacht dat ze vooraf de onlinecursus “Kennismaken met de Bijbel” van de Kerknet-Academie bekijken en een Bijbel meebrengen naar de les.

Deze inleidende module wordt gegeven op
zaterdag 3 september 2022 van 9.40u. tot 12.30u.

Docent

Stefaan Franco

Kostprijs
€54

“De kracht van God. Nadenken over de heilige Geest.” (Geloofsleer – Geest)

In de modules Geloofsleer verkennen we de geloofsbelijdenis van de Kerk. Deze is opgebouwd zoals het kruisteken: Vader, Zoon en Geest. In deze module denken we na over de heilige Geest. Wat leert de Bijbel ons (niet)? Hoe is de Geest werkzaam in de Kerk, in de wereld, in ons leven? Wat kan leven in de kracht van de Geest concreet betekenen? Volgens het credo verwachten christenen ‘het leven van het komende Rijk’ ofwel het ‘eeuwig leven’. Wat verstaan we daaronder? Wat moeten we aan met begrippen als oordeel, hemel, hel, vagevuur? Kortom, we staan stil bij de diepmenselijke vraag: wat mogen wij hopen?

Lessen op zaterdagen 10, 17 en 24 september;
8, 15, 22 en 29 oktober; 12 november 2022
van 8.45u. tot 10.30u.

“Onderscheiden waar het op aankomt” (Spiritualiteit – Grote spirituele figuren II)

Aan de hand van teksten van christelijke spirituele meesters (m/v) verkennen we een centraal thema van het geestelijke leven: geestelijke onderscheiding. Paus Franciscus komt er voortdurend op terug: “Iedere christen en iedere gemeenschap moet de weg die de Heer wijst onderscheiden”. Voor Franciscus mag de Kerk meer en meer een synodale Kerk worden en daarin staat de geestelijke onderscheiding centraal. Maar wat wordt er nu eigenlijk bedoeld met ‘geestelijke onderscheiding’ of ‘onderscheiding van de geesten’? We gaan op zoek naar de Bijbelse wortels en hoe deze christelijke praktijk zich heeft ontwikkeld, om uit te komen bij de zin en het belang ervan voor het gelovige leven vandaag.

Lessen op zaterdagen 10, 17 en 24 september;
8 oktober 2022 van 10.45u. tot 12.30u.

“De zorg voor ons leefmilieu uit liefde voor mens en schepping” (Moraaltheologie – Sociale leer van de Kerk)
Sinds de sociale encycliciek *Rerum novarum* (1891) zoekt de Kerk om richtingwijzers aan te bieden aan de maatschappij in haar zorg voor de wereld en de mens. Daarbij wordt ze uitgedaagd door milieucrisissen, armoedeproblematieken en politieke standpunten. Hoe kunnen we vanuit een Bijbelse achtergrond meebouwen aan een meer rechtvaardige maatschappij? Hoe zijn rijkdom en exploitatie van de aarde te verzoenen met solidariteit en zorg voor het leefmilieu? De recentste kerkelijke sociale documenten *Caritas in veritate* (2009), *Laudato si* (2015) en *Fratelli tutti* (2020) worden besproken. Waar bieden zij een kader om de tekenen van de tijd te interpreteren? Waartoe kunnen ze ons inspireren?

Lessen op zaterdagen 15, 22, 29 oktober;
12 november 2022 van 10.45u. tot 12.30u.

Docent

Dirk Boone

Kostprijs €27

Docent

Philippe Hallein

Kostprijs €27

Docent
Hans Debel

**'Hoor dit woord dat de HEER spreekt over u' (Am 3,1).
De profetische Boeken van het Oude Testament
(Oud Testament – Profeten)**

De profetische Boeken laten een geheel eigen geluid horen in de Bijbel. In niet mis te verstane bewoordingen klagen ze namens God allerhande onrecht aan. Tegelijk laten ze in beeldrijke visioenen een glimp van een heel andere wereld zien. In deze cursus bekijken we elk van deze boeken van nabij. Aan bod komen Jesaja, Jeremia, Ezechiël en de twaalf kleine profeten. We staan ook even stil bij Daniël en de apocalyptische literatuur. Telkens ligt de focus hierbij niet zozeer op wat we over de historische profeet weten, maar op de rijke inhoud van het boek op zijn naam. Gaandeweg komen we zo op het spoor hoe het godsbeeld van het Oude Israël door de eeuwen heen is geëvolueerd.

Kostprijs €34

Lessen op zaterdagen 19 en 26 november;
3, 10 en 17 december 2022 van 8.45u. tot 10.30u.

Docent
Inge Cordemans

“Johannes en Apocalyps” (Nieuw Testament)

Het evangelie van Johannes wordt ook wel eens het vierde evangelie genoemd. Het heeft een heel eigen insteek. De naam van Johannes wordt bovendien ook gekoppeld aan drie brieven die in het Nieuwe Testament opgenomen zijn en aan het boek van de Apocalyps.

In deze module staan we stil bij de auteur Johannes en bij de eigen accenten en thema's die dit evangelie legt. We bestuderen in grote lijnen de opbouw van de tekst en maken kennis met de theologische visie die het evangelie met ons wil delen. Johannes blijkt ook een meester in de ironie te zijn. Tot slot proeven we van de Apocalyps. Met dit schrijven wil de auteur zijn medegelovigen bemoedigen in de moeilijke tijden waarin ze leven.

Kostprijs €34

Lessen op zaterdagen 19 en 26 november;
3, 10 en 17 december 2022 van 10.45u. tot 12.30u.

Interreligieuze dialoog (Kerk)

Geen wereldvrede zonder godsdienstvrede, stelde Hans Küng heel scherp. En die godsdienstvrede kan niet zonder dialoog. In deze module staan we stil bij verschillende theologische aspecten van de interreligieuze dialoog. We bekijken die vanuit christelijk perspectief en raken heel wat vragen aan. Welke visies op dialoog bestaan er? Kan je samen bidden met andersgelovigen? Zijn er verschillende aspecten binnen de interreligieuze dialoog? Wat schrijft het Vaticaan hierover? Deze module heeft aandacht voor theologische modellen en visies die ook getoetst worden aan concrete vormen van dialoog.

Lessen op zaterdagen 11 en 18 februari;
4 en 11 maart 2023 van 10.45u. tot 12.30u.

Docent
Inge Cordemans

Kostprijs €27

**“De sacramenten van genezing en levensengagement”
(Sacramenten en liturgie)**

De zeven sacramenten van de Kerk zijn vieringen waarin God zich op een heel bijzondere wijze laat ontmoeten in het leven van mensen. In deze module maken we kennis met de sacramenten van genezing: het sacrament van boete en verzoening (de 'biecht') en de ziekenzalving. We staan ook stil bij de sacramenten van het levensengagement (huwelijk en wijding). Aan de hand van een studie van hun 'Orde van dienst' krijgen we niet alleen een heldere kijk op de betekenis van deze sacramenten, maar ontdekken we ook hoe ze doorheen de geschiedenis zijn gegroeid. We behandelen tot slot ook enkele pastorale en liturgische vragen die vandaag gesteld worden m.b.t. deze sacramenten.

Lessen op zaterdagen 11 en 18 februari; 4 en 11 maart;
1, 22 en 29 april; 6 mei 2023 van 8.45u. tot 10.30u.

Docent
Birger
Dassonneville

Kostprijs €54

Docent

Piet Vandevoorde

+ begeleiders

“Diaconie: dienstbaarheid voor een betere wereld” (Pastoraaltheologie – Diaconie)

In deze module staan we stil bij de betekenis van diaconie, één van de drie pijlers die een geloofsgemeenschap helpt opbouwen. Het denken van paus Franciscus is daarbij een belangrijke leidraad. In de eerste twee lesuren zullen we het theologisch fundament van diaconie verkennen: het perspectief van het Rijk Gods. Dit perspectief heeft consequenties voor de concrete praktijk van diaconie: leren kijken vanuit de marge van de maatschappij, zicht op mechanismen van uitsluiting en het belang van inclusie. De rest van de module wordt besteed aan info en vorming over concrete diaconale initiatieven inzake armoede hier en elders in de wereld, opvang van vluchtelingen, aandacht voor ecologie, ...

Kostprijs €27

Lessen op zaterdagen 18 en 25 maart 2023
van 8.45u. tot 12.30u.

Docent

Patrick Degriek

“Waarom is er kerkelijk recht en op welke manier maakt dit deel uit van het kerk-zijn?” (Kerk – Kerkelijk recht)

Het kerkelijk recht is onlosmakelijk verbonden met de ecclesiologie van het Tweede Vaticaans Concilie. Het geeft op de eerste plaats structuur en vorm aan onze roeping vanuit het doopsel. Elke vorm van leiding of verantwoordelijkheid is daarbinnen een vorm van dienst aan de opbouw van het Volk Gods. Wat betekent dit dan voor wijdingen, ambten en taken? Men zegt soms dat het recht het waaien van de Geest belemmert. Is dat zo? Sowieso waait er toch wel wat vandaag: de weg van de synodaliteit, de grote ‘omwenteling’ in het parochiale leven, ‘nieuwe bewegingen’ en nieuwe vormen van religieus leven.

Kostprijs €27

Lessen op zaterdagen 1, 22 en 29 april;
6 mei 2023 van 10.45u. tot 12.30u.

CYCLUS PASTORALE VORMING (CPV)

Via een 3-jarige cyclus bieden we een basisvorming aan in pastorale vaardigheden. De modules pastorale vorming hebben tot doel om de reeds opgedane ervaringen in het pastorale werk te duiden en te verbreden zodat de deelnemers groeien in hun pastoraal handelen. Naast een theoretische inleiding elke avond wordt er in kleine groepjes uitgewisseld en wordt doorheen het jaar in drie gesprekken met een persoonlijk begeleider ook gereflecteerd op de eigen ervaring vanuit een voorbereide taak. Deze Cyclus Pastorale Vorming is een onderdeel van de basisopleiding voor IJD- en CCV-medewerkers, diakens, parochieassistenten en pastoraal werkenden in diocesane diensten, zorgpastoraat of diaconie.

Deze vorming staat momenteel niet open voor vrije studenten.

A-jaar 2023-2024	B-jaar 2024-2025	C-jaar 2022-2023
Werken met groepen: over groepsdynamiek en leiding geven	Het pastoraal gesprek	Basishoudingen van een pastor

Basishoudingen van een pastor

Van een pastor wordt veel verwacht: kunnen vergaderen, conflicten oplossen, leiding geven, mensen begeleiden, gesprekken voeren ... In deze module gaan we in op enkele basishoudingen en vaardigheden die een pastor nodig heeft. Volgende onderwerpen komen aan bod: samenwerken met een veelheid van mensen; eerlijke, open communicatie en omgaan met discretie; omgaan met conflicten; omgaan met macht; werken in een voortdurend veranderende Kerk en maatschappij en hoe veranderingsprocessen aanpakken; werk maken van een eigen spiritueel leven. Tot slot bespreken we de gedragscode van wie werkt in de Kerk.

Docenten

Philippe Hallein
Trees Lavens
Jan Reynaert
Wim Seynaeve

+ begeleiders

Lessen op woensdagen 5, 12 en 19 oktober 2022;
8, 15 februari en 1 maart 2023 van 19.00u. tot 21.30u.

Kostprijs €40

in samenwerking met ITP

De opleiding wil tegemoet komen aan de vraag om in zorgvoorzieningen theologisch gevormde leken als pastor in te zetten.

De volledige opleiding bevat 5 componenten: een **theologisch** deel dat bestaat uit modules van de theologische vorming aan het ITP, een deel dat inzichten en handvatten biedt voor professioneel **zorgpastoraat**, een **liturgisch** deel waarin de cursus 'voorgaan in gebed' centraal staat en een **spiritueel** onderdeel waarin de eigen spiritualiteit wordt verdiept. Via stage en bijhorende supervisie komt de component **praktijkervaring** aan bod.

De inhoud van het zorgpastorale luik wordt ingepast in de cyclus van ITP:

Aantal uren	A-jaar 2023-2024	B-jaar 2024-2025	C-jaar 2022-2023
16	Visie en pastoraaltheologische modellen	Deontologie en zorgethiek	
10			Vakliteratuur en onderzoek
8	Omgaan met verlies en rouw	Pastorale werkvormen	Registratie, beleids- en jaarplanning
8		Psychologie	

Deze modules staan ook open voor vrije studenten.

Wanneer de vijf componenten (theologie, zorgpastoraat, liturgie, spiritualiteit, praktijkervaring) met succes behaald zijn, wordt een **Getuigschrift Zorgpastoraat** afgeleverd en kan een kerkelijke zending als pastor in een zorgvoorziening gegeven worden.

Opleidingsvoorwaarden en meer info over mogelijkheden van vrijstellingen en trajecten op maat vind je op de website of bij de verantwoordelijke van de opleiding zorgpastoraat:

Ilse Van Gorp

✉ ilse.vangorp@bisdombrugge.be

H. Geeststraat 4, 8000 Brugge

☎ 050 33 59 05

www.zorgpastoraatbisdombrugge.be

Vakliteratuur en onderzoek

In zorgvoorzieningen is professionaliteit een belangrijk gegeven. Een wetenschappelijk onderbouwde visie en pastorale praktijk kan hierin een bijdrage leveren.

Deze module laat je kennismaken met recent onderzoek in spirituele zorg en helpt je vakliteratuur lezen. We gaan aan de slag met enkele zelfgekozen thema's en gaan na wat de aangeboden inzichten betekenen voor ons pastoraal handelen.

Lessen op zaterdagen: 19 en 26 november;
3, 10 en 17 december 2022 van 8.45u. tot 10.30u.

Registratie, beleids- en jaarplanning

Goede spirituele zorg is geïntegreerd in de totaalzorg. Registratie kan een hulpmiddel zijn om interdisciplinair samen te werken en de eigen insteek van spirituele zorg te belichten. Welke vormen en modellen van registratie zijn er? Wat zijn de voordelen, de voorwaarden en de valkuilen?

Om kwalitatieve spirituele zorg te blijven aanbieden, is het bovendien belangrijk om in te spelen op uitdagingen en kansen. Een beleids- en jaarplan kan hier een hulpinstrument bij zijn. Maar hoe begin je daaraan? Deze module geeft enkele aandachtspunten en een stappenplan.

Lessen op zaterdagen 1, 22 en 29 april; 6 mei 2023
van 10.45u. tot 12.30u.

Ilse Van Gorp

Elien Rogiers

Kostprijs €34

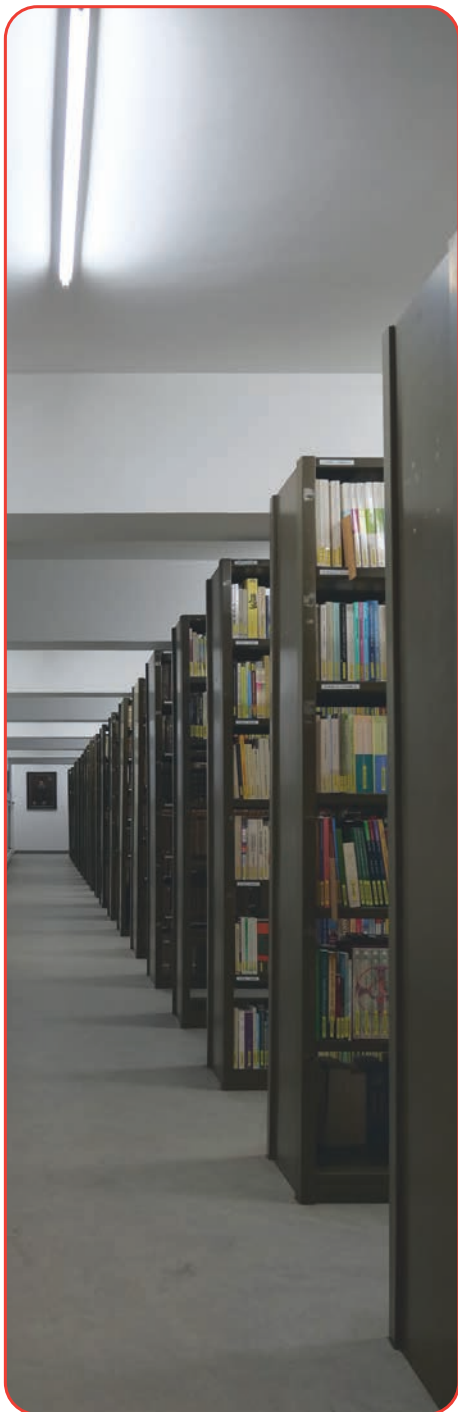

Ilse Van Gorp

Ilse De Deyne

Kostprijs €27

BIBLIOTHEEK

Het Grootseminarie Ten Duinen beschikt over een omvangrijke bibliotheek die ook ter beschikking staat van de cursisten aan het Instituut voor Theologie en Pastoraal.

De collectie omvat een breed gamma aan boeken en tijdschriften en bestrijkt alle modules die onderwezen worden aan het Instituut.

Als cursist aan het ITP kan je gratis boeken ontlend van de bibliotheek.

www.grootseminariebrugge.be
 ☎ 050 44 49 58
 ✉ bib@grootseminariebrugge.be

PRAKTISCH

Plaats

Grootseminarie Ten Duinen
 Potterierei 72
 8000 Brugge

Kostprijs

- Kostprijs voor een losse module staat vermeld bij elke module afzonderlijk.
 - In het inschrijvingsgeld is het drukwerk en een drankje in de pauze inbegrepen.
 - Wie voldoet aan bepaalde voorwaarden betaalt een sociaal tarief (zie website).
- De kostprijs mag geen reden zijn om modules niet te volgen.

Inschrijven

- Via www.stap.itpbrugge.be
- ✉ secretariaat@itpbrugge.be
- ☎ 050 44 49 53

Meer info

www.itpbrugge.be

CONTACTGEGEVENS

Directeur

Philippe Hallein
 ☎ 050 44 49 54
 ✉ directeur@itpbrugge.be

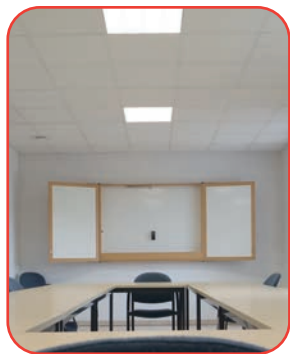
Secretariaat

Eveline De Smet
 ☎ 050 44 49 53
 ✉ secretariaat@itpbrugge.be

i THEOLOGIE PASTORAAL

www.itpbrugge.be

Instituut voor Theologie en Pastoraal
Bisdom Brugge
Potterierei 72 - 8000 Brugge

Grootseminarie Ten Duinen

www.grootseminariebrugge.be